

Temat lekcji:

„Moje prawa – przygoda w Krainie Czterech Kryształów”

Autorka: Judyta Ziętkowska, Starsza Specjalistka ds. Wdrażania Konwencji Praw Dziecka w Edukacji, UNICEF Polska

Etap: przedszkole

CELE LEKCJI DLA NAUCZYCIELA:

- Dzieci wiedzą, czym są prawa dziecka.
- Dzieci poznają cztery wybrane prawa: prawo do nauki, prawo do zabawy i odpoczynku, prawo do wyrażania swojego zdania, prawo do bezpieczeństwa.
- Dzieci potrafią wskazać proste przykłady, jak te prawa działają w przedszkolu.
- Dzieci współtworzą zapis zasad, które wspierają prawa dziecka.
- Dzieci umieją zaprezentować swoje wnioski osobom dorosłym (dyrekcji).

CELE LEKCJI DLA DZIECI:

- Dowiem się, że dzieci mają swoje ważne prawa.
- Poznam cztery prawa: uczyć się, bawić się i odpoczywać, mówić co czuję, czuć się bezpiecznie.
- Pokażę, jak te prawa działają w naszym przedszkolu.
- Pomyślę, co pomaga nam czuć się dobrze i bezpiecznie.
- Powiem dorosłym, jakie mam pomysły.

CZAS TRWANIA: 2 X 30 MIN

Metody pracy: gra dydaktyczna, praca w grupach, burza pomysłów, dyskusja kierowana

Potrzebne materiały: Załącznik 1 – cztery kolorowe kryształy (symbole praw), Załącznik 2 – tekst bajki „Kraina Czterech Kryształów”, Załącznik 3 – karta pracy „Mój Kryształ”, arkusz papieru lub brystol, kredki, flamastry, nożyczki, farby/tusze do odbijania dłoni (opcjonalnie), głośnik i muzyka do zabawy.

Lekcja 1 (30 min)

1. Wprowadzenie do podróży po Krainie Czterech Kryształów (5 min)

- Pokaż klasie cztery kolorowe kryształy (wydruk z Załącznika 1 lub przygotowane z kolorowego papieru).
- Powiedz: „Dziś wyruszamy w podróż do Krainy Czterech Kryształów. W każdej części krainy spotkamy bohaterów bajki i poznamy jedno ważne prawo dziecka. Na końcu wymyślimy, jak o te prawa dbać w naszym przedszkolu, a nasze pomysły prześlemy dyrekcji.”
- Zadaj pytanie: „Jak myślicie, co to znaczy, że dzieci mają swoje prawa?”. Wysłuchaj krótkich wypowiedzi dzieci.
- Podsumuj, np. prawa dziecka to ważne zasady, które mówią, że każde dziecko może się uczyć, bawić, mówić, co czuje, i czuć się bezpiecznie. Dzięki nim dzieci czują się dobrze. To dorośli stoją na straży praw dziecka.

2. Czytanie bajki terapeutycznej „Kraina Czterech Kryształów” (12–13 min)

- Przeczytaj bajkę z Załącznika 2.
- Podczas czytania pokazuj odpowiednie kryształy – dzieci mogą je dotykać lub podnosić, gdy się pojawiają w historii.

3. Rozmowa po bajce – odkrywamy prawa (7 min)

- Po przeczytaniu bajki zapytaj:
 - „Komu w bajce było trudno?”
 - „Co pomogło dzieciom?”
 - „Jakie prawo pasowało do tej sytuacji?”
- Dzieci dopasowują kryształy do wydarzeń z bajki.
- Przykład dopowiedzenia: „Zuzia chciała powiedzieć, co myśli – to prawo do wyrażania swojego zdania. Hania potrzebowała ciszy – to prawo do odpoczynku. Każde dziecko ma takie prawa.”

4. Praca plastyczna – „Mój Kryształ” (5–6 min)

- Rozdaj karty pracy z Załącznika 3.
- Powiedz: „Ozdób kryształ. Narysuj na nim to, co kojarzy ci się z tym prawem.”
- Praca trwa krótko – dzieci mogą dokończyć rysunki w domu.

Lekcja 2 (30 min)

1. Przypomnienie poznanych praw (2 min)

- Pokaż cztery kryształy.
- Zapytaj: „Kto pamięta, co oznaczał kryształ niebieski? A zielony? A czerwony? A żółty?”
- Dzieci krótko odpowiadają.

2. Zabawa ruchowa „Wędrujemy po Krainie Kryształów” (5 min)

- Włącz muzykę.
- Dzieci „wędrują” po sali. Gdy zatrzymasz muzykę i uniesiesz jeden kryształ □ dzieci podają przykład sytuacji z życia przedszkolnego:
 - niebieski – „kiedy się uczymy”,
 - zielony – „kiedy odpoczywamy”,
 - żółty – „kiedy mówimy swoje zdanie”,
 - czerwony – „kiedy czujemy się bezpiecznie”.

3. Wspólne tworzenie plakatu „Kodeksu Iskierek” (15 min)

- Weź duży brystol lub kartkę papieru i powiedz: „Stworzymy zasady, które będą pomagały wszystkim dzieciom w naszym przedszkolu czuć się dobrze. To będzie nasz Kodeks Iskierek.” Poproś dzieci o propozycje.
- Spisz 5–7 zasad, takich jak:
 - „Słuchamy się nawzajem.”
 - „Dbamy o ciszę, gdy ktoś odpoczywa.”
 - „Mówimy, gdy czegoś potrzebujemy.”
 - „Dbamy o bezpieczeństwo podczas zabawy.”
- Dzieci dekorują plakat, robią odciski dłoni farbą lub tuszem.

4. Przedstawienie efektów pracy dyrekcji (8 min)

- Powiedz: „Skoro dzieci mają prawo być wysłuchane, pokażemy nasz kodeks dyrekcji.”
- Dzieci niosą plakat, pokazują kryształy lub swoje rysunki i opowiadają, co na nich się znajduje.
- Dyrekcja może podziękować i powiesić plakat w widocznym miejscu.

Załącznik 1

Kolorowe kryształy (symbole praw dziecka)

Załącznik 2

Kraina Czterech Kryształów” – przygoda Iskierek

W wesołej, pełnej kolorów Krainie Iskierek mieszkają małe, ciekawskie postacie zwane Iskierkami. Lubiły śmiać się, biegać, bawić i odkrywać nowe rzeczy. Nad krainą czuwał ich przyjaciel – Smok Opiekun. Nie był straszny – raczej przypominał wielkiego, miękkiego pluszaka z małymi skrzydłami.

Każdego dnia nad Krainą Iskierek świeciły cztery magiczne kryształy:

- Żółty Kryształ Głosu – pilnował, aby każde dziecko mogło mówić, co myśli i żeby było wysłuchane.
- Niebieski Kryształ Nauki – przypominał, że każde dziecko ma prawo uczyć się nowych rzeczy i chodzić do szkoły.
- Zielony Kryształ Zabawy i Odpoczynku – dbał o to, by każde dziecko miało czas na zabawę i czas na odpoczynek.
- Czerwony Kryształ Bezpieczeństwa – pomagał wszystkim czuć się bezpiecznie.

Pewnego dnia, kiedy słońce dopiero wstawało, Smok Opiekun zawołał Iskierki:

— Hej, Iskierki! Mamy problem!

Iskierki podbiegły i zobaczyły, że wszystkie cztery kryształy... przestały świecić.

— Smoku, co się stało? — zapytała zmartwiona Mila.

Smok wziął głęboki oddech.

— Kryształy gasną tylko wtedy, gdy ktoś w naszej krainie przestaje czuć, że ma te prawa. Ktoś może potrzebować waszej pomocy.

— To chodźmy! Pomożemy! — zawołał Tymo.

I tak Iskierki ruszyły w drogę.

1. Kryształ Głosu

Wkrótce Iskierki spotkały Zuzię, siedzącą na kamieniu z opuszczoną głową.

— Zuzia, co się stało? — zapytała Mila.

— Rano chciałam założyć moją niebieską sukienkę... bardzo ją lubię. Ale mama powiedziała, że lepiej wyglądam w różowej i żebym ją włożyła. Próbowałam powiedzieć, że chcę tę niebieską, ale mama się spieszyła i nie usłyszała mnie. I tak jakoś... już nie chciałam o tym mówić.

Iskierki usiadły obok niej.

— To ważne, żeby móc powiedzieć, co się lubi — powiedziała Lena łagodnie. — Nawet jeśli dorośli czasem mają inne zdanie.

Na twarzy Zuzi pojawił się mały uśmiech. W tej chwili Kryształ Głosu rozbłysnął delikatnym, żółtym światłem.

2. Kryształ Nauki

Przy ogrodzie warzywnym Iskierki zauważyły Elę. Stała z boku i trzymała w ręku kartkę z rysunkami literek.

— Ela, co robisz? — spytała Mila.

— Chciałam poćwiczyć te literki z ciocją... ale powiedziała, że to dla starszych dzieci i że jeszcze jestem za mała. A ja naprawdę lubię próbować, nawet jeśli wychodzi krzywo.

Iskierki spojrzały na jego kartkę.

— Każdy ma prawo uczyć się rzeczy, które go ciekawią — powiedziała Lena. — I można próbować po swojemu.

— Chcesz, to możemy ćwiczyć razem — zaproponował Tymo.

Ela rozjaśniła się cała, jakby ktoś zapalił w nim lampkę. Niebieski Kryształ Nauki zabłysł mocnym blaskiem.

3. Kryształ Zabawy i Odpoczynku

Pod dużym liściem paproci Iskierki znalazły Olka, skulonego i trzymającego kolana w ramionach.

— Olku, co się dzieje? — zapytała Mila.

— Bawiliśmy się długo w berka, potem w chowanego, a ja już byłem zmęczony... Chciałem chwilę odpocząć, ale koledzy wołali: „No chodź, jeszcze jeden raz!”. I było mi trudno powiedzieć, że nie mam siły.

Lena pokiwała ze zrozumieniem.

— Każdy potrzebuje odpoczynku, nawet gdy zabawa jest super.

— A jeśli ktoś mówi „nie teraz”, to znaczy, że jego ciało prosi o przerwę — dodał Tymo.

Iskierki zaproponowały dzieciom, żeby zrobiły chwilową pauzę. Dzieci od razu się zgodziły — same też poczuły, że dobrze im robi przerwa.

Zielony Kryształ rozświecił się jak spokojna łąka po deszczu.

4. Kryształ Bezpieczeństwa

Na przedszkolnym placu zabaw Iskierki zauważyły Franka stojącego obok zjeżdżalni. Patrzył na schodki z przejęciem.

— Franku, czemu nie bawisz się z innymi? — zapytała Mila.

— Chciałem wejść na zjeżdżalnię, ale jedna deska przy schodkach trochę się rusza... Bałem się, że mogę się potknąć. Chciałem powiedzieć pani Opiekunce, ale akurat pomagała młodszym dzieciom i nie chciałem jej przeszkadzać.

Iskierki przyjrzały się schodkom. Rzeczywiście, jedna deseczka była przekrzywiona.

— Dobrze, że to zauważyłeś — powiedział Tymo. — Każdy ma prawo czuć się bezpiecznie i powiedzieć dorosłemu, kiedy coś wygląda nie w porządku.

Razem z Frankiem podeszli do pani Opiekunki.

— Pani Opiekunko, możemy coś pokazać? — zapytała Mila.

Pani Opiekunka od razu podeszła do zjeżdżalni. Spojrzała na ruszającą się deskę i skinęła głową.

— Dziękuję, że mi to powiedzieliście! Teraz ogrodzę ten schodek, żeby nikt się nie potknął, a później zrobimy tak, żeby był znowu bezpieczny.

Wyjęła kolorowy sznurek i zawiesiła go przy schodku, tak żeby dzieci wiedziały, że trzeba wejść drugą stroną.

Franek wyraźnie się rozluźnił.

Czerwony Kryształ Bezpieczeństwa rozświecił się jasnym, spokojnym blaskiem.

Gdy wszystkie cztery kryształy znów świeciły, Smok Opiekun powiedział:

— Iskierki, dzięki wam dzieci w naszej krainie poczuły, że ich prawa są ważne. Każde dziecko może mówić, uczyć się, bawić i czuć się bezpiecznie. A kryształy świecą wtedy, gdy wszyscy o siebie dbamy.

Iskierki uśmiechnęły się dumnie.

To była misja, którą naprawdę udało im się wykonać.

Załącznik 3

Karta pracy „Mój Kryształ”

